

اداره آموزش و پرورش ناحیه ۴ اصفهان کارشناسی سنجش و ارزشیابی تحصیلی متوسطه دبیرستان: شهید شالباف نوبت اول دی ماه ۱۴۰۲	نام و نام خانوادگی: پایه: دهم رشته: انسانی کلاس:	امتحان درس: علوم و فنون ۱ تاریخ امتحان: ساعت شروع: زمان: دقیقه نام طراح: خانم سلطانی
تجدید نظر کننده با حروف امضاء <input type="text"/>	نام و نام خانوادگی مصحح: با عدد نمره تجدید نظر <input type="text"/>	نام و نام خانوادگی مصحح: با حروف امضاء <input type="text"/>
تعداد برگه: ۳		
بارم	تاریخ ادبیات و سبک شناسی ۴ نمره	ردیف
۰/۵	نام دیگر فارسی نو چیست؟ توضیح دهید:	۱
۰/۵	زبان ..... زبان رسمی دوران ساسانیان بود و به ناحیه ی ..... تعلق داشت.	۲
۱	در مورد نقش یعقوب لیث در ارتباط با رسمی شدن زبان فارسی توضیح دهید.	۳
۱	الف) حماسه ی ملی ایرانیان و شعر حماسی با ..... به اوج رسید. ب) آثار منثور قرن چهارم و نیمه ی اول قرن پنجم عبارتند از ..... و ..... و	۴
۱	چرا قرن چهارم و نیمه ی اول قرن پنجم، مهمترین دوره ی تمدن اسلامی ایران بوده است؟ (۲ مورد)	۵
نقد و تحلیل نظم و نثر ۴ نمره		
۱	اساسی ترین عامل پیدایی شعر ..... است و ..... یکی از مهمترین ارکان شعر است. الف) لحن - وزن ب) عاطفه - فضای عاطفی ج) عاطفه - وزن د) وزن - عاطفه برای شناخت و ارزیابی متن، آن را از سه دیدگاه بررسی می کنیم: ..... و ..... و	۶
۱	حکایت زیر را بخوانید و آن را از دید قلمرو ادبی و فکری بررسی کنید. روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: «چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند.» گفت: «آب و گل تو را نیکو سرشته اند، اما لگد کم خورده است.»	۷

ردیف	بارم
۸	<p>با توجه به قلمرو ادبی، بیت های زیر را از نظر «کنایه، مثل و تشخیص و مراعات النظیر» بررسی کنید.</p> <p>صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید دانه چون در آسیا افتد تحمل بایش قطره ی آبی که دارد در نظر گوهر شدن از کنار ابر تا دریا تنزل بایش</p>
	زیبایی شناسی ۶ نمره
۹	<p>علم .....، دو نمود لفظی و ..... دارد. عواملی موسیقی لفظی را پدید می آورند ..... می خوانیم.</p>
۱۰	<p>آنچه در «تکرار» یا «واژه آرایی» اهمیت دارد، جنبه ی ..... و ..... سخن است نه شکل نوشتاری واژگان.</p>
۱۱	<p>در بیت های زیر، نمونه ی واج آرایی را مشخص کنید.</p> <p>الف) سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز همچو سرمستان به بستان، پای کوب و دست زن ب) نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس ملامت علما هم ز علم بی عمل است ج) رشته ی تسبیح اگر بگسست معذورم بدار دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود د) خوابِ نوشینِ بامدادِ رحیل بازدارد پیاده را ز سبیل</p>
۱۲	<p>در بیت های زیر، نمونه ی واژه آرایی یا تکرار را مشخص کنید.</p> <p>الف) زمانه قرعه ی نو می زند به نام شما خوشا شما که جهان می رود به کام شما ب) بی عمر زنده ام من و این بس عجب مدار روز فراق را که نهد در شمار عمر ج) از درد سخن گفتن و از درد شنیدن با مردم بی درد ندانی که چه دردیست د) در دل چگونه یاد تو می میرد یاد تو یاد عشق نخستین است</p>

موسیقی شعر ۶ نمره		
۱	شاعران برای تاثیرگذاری سخن خود از ..... و ..... و ..... بهره می گیرند. ..... آشکارترین ابزار موسیقایی شعر است.	۱۳
۱	برای تشخیص ..... اولین راه این است که تمرین های شنیداری خود را بیشتر کنیم تا سواد شنیداری خود را پرورش دهیم. راه دیگر آن است که شعر را به ..... تقسیم کنیم.	۱۴
۱	واج را تعریف کنید و انواع واج را بیان کنید.	۱۵
۱	صامت ها و مصوت های مصراع اول بیت زیر را مشخص کنید. نشاید که خوبان به صحرا روند همه کس شناسند و هر جا روند	۱۶
۲	بیت زیر را ابتدا به خط عروضی بنویسید، سپس هجاهای آن را مشخص کنید. علامت هر هجا را زیر آن هجا بنویسید. عجب نیست از گل که خندد به سروی که در این چمن پای در گل نشیند	۱۷
		موفق و سربلند باشید

تاریخ ادبیات و سبک شناسی

۱. فارسی دری، زبان درباری ساسانیان، زبان محاوره و مکاتبه ی مقامات دولتی بوده است و نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو در برابر نفوذ عناصر زبان عربی بوده است.

۲. پهلوی - پارس

۳. وی نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد تا این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود، به همین سبب زبان فارسی را که خود می فهمید و با آن سخن می گفت زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.

۴. الف) فردوسی (ب) شاهنامه ی ابومنصوری، ترجمه ی تفسیر طبری، تاریخ بلعمی

۵. نظم و نثر فارسی در این دوره شکوفا شد، دولت سامانی رسم ها و سنت های کهن را رواج داد، بسیاری از دانشمندان آثار ارزنده ای به پارسی و عربی تالیف کردند. امیران سامانی خود صاحب فضل بودند و شاعران پارسی گو را تشویق می کردند و مترجمان را به ترجمه ی کتابهای معتبر به نثر پارسی برمی انگیختند.

زیبایی شناسی

۶. ج) عاطفه - وزن / زبانی، ادبی، فکری

۷. قلمرو ادبی: تضاد: بی ادبی، ادب   کنایه: لگد کم خورده است   تناسب: آب و گل

قلمرو فکری: نویسنده معتقد است ذات انسان ها نیکوست و تربیت نامناسب باعث بی ادبی و رفتار ناشایست می شود.

۸. کنایه: روسفید بر آمدن کنایه از آبرومندی و سربلندی   مثل: دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدهش

تشخیص: قطره ی آبی که دارند در نظر گوهر شدن - تحمل داشتن دانه   مراعات نظیر: قطره، آب، دریا، ابر

۹. علم بدیع دو نمود لفظی و معنوی دارد، عواملی که موسیقی لفظی را پدید می آورند، بدیع لفظی می نامیم.

۱۰. موسیقایی و آوایی

۱۱. الف) صامت «س» و مصوت «ا»   ب) صامت «م» و «ل»   ج) صامت «س» و مصوت «ا»   د) مصوت «ا» و «ب» و

«ای»

۱۲. الف) شما   ب) عمر   ج) درد   د) یاد

۱۳. وزن، عاطفه، خیال - وزن

۱۴. موسیقی شعر - پاره های هماهنگ و مساوی یعنی به ارکان

۱۵. واج کوچکترین واحد آوایی زبان است، ۲۹ واج در زبان فارسی وجود دارد که به دو دسته ی صامت و مصوت

تقسیم می شود.

۱۶. ن - ش ای - د ک - خ و ب ا ن ب - ص - ح ر ا ر - و - ن د

۱۷. خط عروضی: عَجَبَ نِیَسْتَزَ گِلِ خَنَدَدَ بَهِ سَرَوِی کِ دَرِ اَیْنِ چَمَنِ پَایِ دَرِ گِلِ نِشِیْنَدَ

وی	سَر	بِ	دَد	خَن	کِ	گِل	تَز	س	نی	جَب	ع
—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U
نَد	شی	نِ	گِل	دَر	ی	پا	مَن	چَ	اَیْن	دَر	ک
—	—	U	—	—	U	—	—	U	—	—	U
فعولن			فعولن			فعولن			فعولن		